

ADAPTÁCIA DIEŤAŤA V MATERSKEJ ŠKOLE

Vstup dieťaťa do MŠ je jeho prvým krokom do spoločnosti. Ten prináša so sebou množstvo zmien, s ktorými sa dieťa musí vyrovať. Problémy však nemá len dieťa, ale i rodičia a v neposlednej miere i učiteľky MŠ, napriek tomu, že sa môžu oprieť o profesionálne skúsenosti. Ťažkosti pri začleňovaní sa do kolektívu sú individuálne, vychádzajú z predchádzajúcich skúseností a osobnosti toho ktorého jedinca.

Hľadáme spolu cestu, ako tento problém zmierniť. Dôležitými vlastnosťami, ktoré vplyvajú na plynulú adaptáciu dieťaťa v MŠ sú jednotnosť, dôslednosť a trpezlivosť zo strany rodičov a učiteľov.

Pojem „adaptácia“ - sa v pedagogike používa v súvislosti s otázkami prispôsobivosti a prispôsobovania dieťaťa podmienkam rodinného, školského, mimoškolského prostredia. Psychológia pod pojmom „adaptácia“ rozumejú zmenu citlivosti, ktorá nastáva následkom prispôsobenia sa zmyslového orgánu vplyvom naň pôsobiacim. Prijatie dieťaťa do materskej školy má byť matersky vrelé, privítanie je zo strany učiteľky, detí, ale aj z prostredia. Nové prostredie vzbudzuje u dieťaťa rešpekt, zvedavosť.

Adaptačný proces prebieha jednotlivými etapami:

Dieťa v MŠ:

- stavia sa do úlohy pozorovateľa,
- spracováva množstvo podnetov a problémov,
- nepokúša sa nadviazať kontakt s rovesníkmi,
- nezaujíma sa o ich aktivity,
- rozpráva ticho, jednoslabične alebo vôbec,
- nehrá sa, a ak áno, tak nie veľmi intenzívne,
- je uzavreté, zdržanlivé,
- dieťa trpí nechutenstvom, odmieta sa stravovať.

Dieťa doma:

- prežíva to, čo dospelí po namáhavom dni,
- je neisté, unavené hlukom a množstvom podnetov,
- túži po klude, chce si odpočinúť,
- obmedzuje mnohé zo svojich činností, s ktorými sa zaoberal pred vstupom do MŠ,
- zje všetko, čo pred neho predložíte, pretože jedlo v MŠ odmietlo,
- potrebuje spracovať svoje dojmy a zážitky.

Úloha rodiča:

- nelúčiť sa s dieťaťom dlho / pri dlhom lúčení dieťa zneistie, nakoľko neobvyklé správanie rodiča podporí jeho strach /,
- ak má možnosť, ponechá dieťa dopoludnia v MŠ a poobede si ho vyzdvihne,
- po návšteve v MŠ dá dieťaťu možnosť odpočinku,
- nezaťažuje dieťa väčšími aktivitami / nákupom, prechádzkami, pobytom na ihrisku.../,
- nezaťažuje dieťa inými životnými zmenami / sťahovanie, narodenie súrodenca, nezhodami v rodine.../,
- zosúladí poriadok doma s poriadkom v MŠ,
- neprerušuje pobyt v MŠ.

Úloha učiteľky:

- rešpektuje u dieťaťa úlohu "pozorovateľa",
- podporuje konanie dieťaťa,
- pomocou hier umožňuje prijímanie informácií,
- sprostredkuje dieťaťu najdôležitejšie pravidlá a normy správania,
- oboznámi dieťa s najdôležitejšími priestormi / trieda, umývárň, WC, jedáleň, spálňa /,
- dovoľí dieťaťu ponechať obľúbenú hračku, vec,
- vytvorí priestor na odpočinok,
- umožní spoločný pobyt s "pevným bodom" - kamarát, súrodenec, ak to dieťa potrebuje,
- na konci týždňa rozohrá zaujímavú hru na pokračovanie.

Obdobie presadenia sa

Dieťa v MŠ:

- je ochotné podniknúť prvé pokusy o kontakt s rovesníkmi,
- pokúša sa presadiť v skupine,
- začína viac komunikovať,
- hľadá ochranu u dospelých, ak má ťažkosti s rovesníkmi,
- rýchlo sa unaví / spory medzi deťmi pri presadzovaní sa v skupine /,
- snaží sa upútať pozornosť všetkými prostriedkami,
- vyberá si len jedlá z domu, naďalej málo je.

Dieťa doma:

- pôsobí nevyrovnane,
- často sa mení jeho nálada,
- pokúša sa upútať pozornosť všetkými prostriedkami,
- plače, ak chcú rodičia odísť /keď zabezpečuje dozor jeho známa osoba/,
- je odmietavé, chce opak toho, čo sa mu ponúka,
- ráno je plačlivé, aj keď šlo večer skoro spať.

Úloha rodiča:

- neprerušuje pobyt v MŠ,
- nelúči sa s dieťaťom dlho,
- nezaťažuje dieťa väčšími aktivitami, podporuje priateľstvá v MŠ /na ihrisku, doma /,
- rešpektuje správanie dieťaťa.

Úloha učiteľky:

- upevňuje normy a pravidlá správania v MŠ,
- oboznamuje dieťa s ostatnými zamestnancami MŠ,
- oboznamuje dieťa s ďalšími priestormi MŠ /dvor.../,
- pomáha pri riešení konfliktov, predchádza im,
- nemení pravidlá a normy správania sa v MŠ / zosúladenie pôsobenia obidvoch učiteľiek v triede /,
- dovoľí dieťaťu ponechať si obľúbenú vec.

Ukl'udnenie, vyrovnanie

Dieťa v MŠ:

- správanie dieťaťa sa blíži k norme,
- je istejšie v priestoroch MŠ, podriaďuje sa normám a pravidlám správania sa v MŠ,
- prejavuje deťom svoju náklonnosť,
- zaujíma sa o aktivity iných detí- napodobňuje vzory,
- začína lepšie jesť, odmieta len neobl'úbené jedlá.

Dieťa doma:

- dieťa je telesne vyčerpané,
- rýchlo sa unaví,
- pôsobí ako "duchom neprítomné",
- nepokúša sa večer zostať dlho hore,
- je duševne ľahostajné.

Úloha rodiča:

- neprerušuje pobyt v MŠ, podľa možnosti ani na jeden deň,
- podporuje nové priateľstvá v MŠ / doma, na ihrisku, v parku /,
- predlžuje pobyt v MŠ i na popoludnie,
- rešpektuje psychosomatickú záťaž u dieťaťa.

Úloha učiteľky:

- upevňuje normy a pravidlá správania,
- zapája dieťa do činnosti vo väčšej miere.

Odlúčenie od rodiny je ťažká emočná situácia v živote dieťaťa. Dieťa má strach v novom sociálnom prostredí, ktoré vyvoláva separácia od matky, otca a nové sociálne situácie. Základom adaptácie je hneď od začiatku dieťa zbaviť strachu a pomôcť mu nadobudnúť istotu v novom sociálnom prostredí.

Prechod dieťaťa z rodiny do MŠ uľahčíte i tým, že nebudete rozoberať s dieťaťom vlastné obavy z jeho adaptácie v MŠ. Často sa stáva, že dieťa je pokojné, ale keď zbadá, že rodič je neistý, ba má slzy v očiach, nechápavo sa rozplače.

Dieťa je istejšie a slobodnejšie, ak má osvojené hygienické návyky a zručnosti pri starostlivosti o svoju osobu / obliekanie, obúvanie, použitie vreckovky, toaletného papiera.../. Nerobte už odteraz za svoje deti to, čo môžu urobiť samé.

Dôverujte im, určite to zvládnu, pokiaľ ich k tomu slovne povzbudíte.

ADAPTAČNÝ PROGRAM NOVOPRIJATÝCH DEŤÍ

Vstup dieťaťa do materskej školy je prvým krokom vstupu do spoločnosti. Táto udalosť prináša zmeny nielen v živote dieťaťa, ale aj rodičov. To, akým spôsobom sa dieťa prispôsobí novému prostrediu, závisí od mnohých faktorov. **Dôležitú rolu zohráva vek, povaha dieťaťa, jeho osobnosť, ale aj samotní rodičia.** Veľmi dôležitá je kooperácia dieťaťa, rodiča a učiteľa, aby túto fázu zvládli všetci na výbornú.

Z dôvodu ľahšej adaptácie na podmienky MŠ možno prijať dieťa na čas adaptačného pobytu. V čase trvania adaptačného pobytu môže zákonný zástupca privádzať dieťa do MŠ na kratší čas. Dĺžku pobytu a počet dní určí zástupkyňa riaditeľky školy pre materskú školu v spolupráci s učiteľkami na triede v závislosti od: **psychickej pohody dieťaťa, podmienok materskej školy, podmienok rodičov dieťaťa a zdravotného stavu dieťaťa.**

Rady pre rodičov:

1. Ranné lúčenie s množstvom kriku a plaču je pre všetkých veľmi náročné.

Toto obdobie proste musíte vydržať a dôverovať skúseným učiteľkám.

- Po príchode do MŠ sa snažte s dieťaťom **veľmi rýchlo rozlúčiť**. Nedávajte dieťaťu ani na sekundu pocítiť, že by mohlo odísť s vami.
- Pokiaľ dieťa chytí záchvat, musíte ho uistiť, že napriek tomu **budete musieť odísť a ono aj tak musí zostať v škôlke.** Je jasné, že ste v šoku a možno ste u svojho dieťaťa obdobný záchvat ešte nevideli, ale musíte pozbierať sily a ísť. Hovorte s ním však o tejto situácii aj pred tým, ako nastane, keď je dieťa pokojné.
- Aj v prípade, že sa vám zdá situácia neúnosná a pre všetkých veľmi vyčerpávajúca, **dochádzku nesmiete prerušiť**, lebo by ste sa ocitli na úplnom začiatku.
- **Darujte mu nejakú drobnosť**, napríklad srdiečko alebo macíka, ktorý bude symbolizovať, že ho veľmi ľúbite a vždy sa pre neho vrátite.